

Politika Datového repozitáře AV ČR ASEP

1 Preambule

Datový repozitář AV ČR ASEP je institucionální datový repozitář spravovaný Knihovnou AV ČR, v. v. i. (dále KNAV), zajišťující výzkumným pracovištím AV ČR uchovávání a sdílení dat, zaměstnaneckých děl, která vznikla na těchto pracovištích v rámci pracovního poměru vědeckých pracovníků.

Politika repozitáře stanovuje pravidla a postupy, které řídí shromažďování, uchovávání, správu a sdílení dat v rámci institucionálního Datového repozitáře AV ČR ASEP. Cílem politiky je zajištění integrity, dostupnosti a ochrany uložených záznamů a datových souborů, ale i dodržování právních a etických standardů pro všechny uživatele repozitáře.

Politika byla vytvořena, aby zajistila kvalitní správu dat, ochranu autorských práv, podporu otevřeného přístupu a zajištění FAIR principů k datům uživatelů z ústavů AV ČR.

1.1 Kdo Datový repozitář AV ČR ASEP spravuje?

Správou Datového repozitáře AV ČR ASEP je pověřena KNAV.

1.2 Institucionální repozitář AV ČR ASEP

Datový repozitář je součástí institucionálního Repozitáře AV ČR ASEP, který umožňuje také evidenci výstupů výzkumu a plných textů, jejich ukládání a dlouhodobou archivaci.

1.2.1 Datový repozitář ASEP

Datový repozitář umožňuje ukládání datových souborů, ke kterým má daný autor (viz níže) autorská práva a jejich metadatový popis.

Datové záznamy mají právo ukládat do Repozitáře AV ČR ASEP zaměstnanci každého pracoviště AV ČR, které s KNAV uzavřelo rámcovou licenční smlouvu o ukládání dat. [Vzor smlouvy naleznete zde.](#)

1.2.2 Evidence výsledků výzkumu AV ČR ASEP

Evidence výsledků výzkumu (EVV) umožňuje vytváření a ukládání metadat – bibliografických údajů – a připojení plných textů (případně jiných relevantních souborů např. u některých aplikovaných výsledků). EVV AV ČR ASEP tvoří společně s Datovým repozitářem AV ČR ASEP jako součást jednoho databázového systému kompletní institucionální repozitář AV ČR ASEP. EVV AV ČR ASEP není předmětem této politiky, je zde uvedena pouze pro úplnost.

Datové záznamy je možné v rámci Repozitáře AV ČR ASEP propojit s příslušným záznamem výsledku.

1.2.3 Online katalog ASEP

[Online katalog ASEP](#) je webová aplikace, umožňující přihlášeným i nepřihlášeným uživatelům prohlížení záznamů o výsledcích vědecké činnosti, stahování plných textů a datových záznamů v souladu s licencemi a pravidly pro přístup, stanovenými pro dané záznamy.

Všechna metadata v Online katalogu Repozitáře AV ČR ASEP jsou volně dostupná a šiřitelná pod licenci [CCo](#).

2 Definice pojmů

2.1 Uživatelské role v Datovém repozitáři AV ČR ASEP

2.1.1 Administrátor KNAV

- Administrátor KNAV zajišťuje koordinaci sběru dat, údržbu a Datového repozitáře AV ČR ASEP, poskytuje technickou a administrativní podporu dalším uživatelům.
- Administrátor KNAV ručí za formální správnost metadat a formální správnost uložení datasetu. Schvaluje zveřejnění datového záznamu. Administrátor plní roli datového kurátora.

2.1.2 Administrátor pracoviště AV ČR (zpracovatel)

- Osoba odpovědná za vkládání a zveřejnění metadatových záznamů, plných textů, datasetů v Datovém repozitáři AV ČR ASEP specifického pracoviště AV ČR.

2.1.3 Data steward

- Osoba pověřená prováděním kontroly a zveřejněním datových záznamů, dle dohody s administrátorem pracoviště.

2.1.4 Autor

- Osoba, která je tvůrcem výzkumných dat.

2.1.5 Vkladatel

- Nadřazená role. Jedná se o osobu odpovědnou za nahrání dat do repozitáře. Může se jednat o administrátora pracoviště, autora výzkumných dat, nebo data stewarda.

2.1.6 Uživatel online katalogu ASEP

- Uživatelem online katalogu Repozitáře AV ČR ASEP je každý uživatel, ať už přihlášený či nepřihlášený, který používá webové rozhraní ASEP.

2.2 Výzkumná data

Výzkumnými daty jsou v tomto kontextu myšleny jakékoliv informace, které byly shromážděny, pozorovány, vygenerovány nebo vytvořeny za účelem ověření či reprodukování výsledků výzkumu jakožto součást vykonávání pracovní činnosti na některém z pracovišť AV ČR.

Repozitář AV ČR ASEP neslouží k ukládání rozpracovaných/průběžných výzkumných dat.

Data, uložená v Datovém repozitáři AV ČR ASEP jsou dokončeným zaměstnaneckým dílem.

2.3 Plán správy dat – Data Management Plan (DMP)

DMP je dokument, popisující proces správy dat v konkrétním výzkumném projektu – tedy jaká data a jakým způsobem budou během výzkumu použita, případně znovu vytvářena, a obsahuje informace o jejich parametrech, dostupnosti, jednotlivých krocích vedoucích k jejich získání, jejich uložení během výzkumu, možnostech a omezeních jejich dalšího využití a také informace o dlouhodobé archivaci.¹

Repozitář AV ČR ASEP umožňuje ukládání DMP, které budou opatřeny perzistentním identifikátorem a po dokončení výzkumu mohou být propojeny s výzkumnými daty.

¹ Open Science – Knihovna Akademie věd ČR. 2025 [citován 5. listopad 2025]. Data management. Dostupné z: <https://openscience.lib.cas.cz/fair-data/data-management/>

3 Principy ukládání vědeckých dat v Datovém repozitáři AV ČR ASEP

3.1 Metadatový záznam

V Datovém repozitáři AV ČR ASEP rozlišujeme dva druhy metadatových záznamů.

- Metadatový záznam, popisující data, uložená v ASEP:
 - Datům jsou přiděleny perzistentní identifikátory Handle, případně DOI.
- Metadatový záznam, popisující data uložená v jiném repozitáři:
 - Slouží pro evidenci vědeckých výsledků.
 - Pokud bylo DOI uděleno externím repozitářem, je možné ho uvést. Další DOI se nepřiděluje.
 - ASEP přiděluje záznamu perzistentní identifikátor Handle.

3.2 Perzistentní identifikátory

- Handle – Všechny datové záznamy, publikované v Repozitáři AV ČR ASEP.
- DOI – Datové záznamy se soubory uloženými v ASEP.
- Identifikátory osob – Pro identifikaci osob (autorů) je používán ORCID, WoS Researcher ID, Scopus ID a vedidk (RIV)
- Identifikátor organizace – ROR pro jednoznačnou identifikaci pracovišť AV ČR.

3.3 Nakládání s osobními údaji

ASEP ukládá osobní data autorů (jméno, příjmení, datum narození a rodné číslo) na základě [Zákona 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků](#).

Osobní údaje autorů jsou využívány v souladu s [Nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2016/679 \("GDPR"\)](#). Úprava nakládání s osobními údaji je [popsaná zde](#).

Detailně se autoři, publikující v ASEP mohou se zpracováním osobních údajů seznámit [zde](#).

3.4 Dlouhodobé uchování dat

Datový repozitář AV ČR ASEP garantuje archivaci a ochranu dat minimálně po dobu 10 let od jejich nahrání.

V případě smazání datového záznamu, a to z jakéhokoliv důvodu, dojde k vytvoření tzv. [tombstone page](#), na kterou budou i nadále ukazovat perzistentní identifikátory. Tato stránka obsahuje metadata o daném datasetu a datum a důvod smazání.

V případě ukončení provozu Datového repozitáře AV ČR ASEP dojde k předání metadat i samotných datových souborů příslušným pracovištím. Datové soubory budou předány ve formátech, ve kterých byly do Datového repozitáře ASEP vloženy. Metadata budou předána ve formátu DataCite XML, případně v dalších podporovaných formátech (viz odstavec 3.7).

3.5 Úrovně přístupu k datům a metadatům

Datový repozitář AV ČR ASEP umožňuje při ukládání dat nastavení úrovně přístupu.

- Veřejně přístupný
- Veřejně přístupný s embargem (volně dostupné po uplynutí autorem určené doby)
- Přístupný pro ústav (dataset je přístupný pouze pro zaměstnance pracoviště, z kterého byl dataset zveřejněn)
- Veřejně nepřístupný (o přístup k datasetu je možné požádat)

Všechny datové záznamy, zveřejněné v Datovém repozitáři AV ČR ASEP jsou opatřeny licencí, která definuje možnosti zveřejnění a užití daného datasetu.

3.6 Datové soubory

Datové soubory je doporučeno nahrávat v archivním formátu zip.

Vedle datových souborů může být přiložen i soubor readme, který specifikuje technické a jiné požadavky pro práci s datovými soubory.

3.7 Datový záznam

Při vytváření datového záznamu je autor, případně pověřená osoba (tj. zpracovatel) povinen vyplňovat příslušná metadata pečlivě a podle skutečnosti. Detailní popis jednotlivých polí a návod ke správnému vyplnění je k dispozici [v online manuálu zde](#).

Metadata jsou ukládána do Datového repozitáře AV ČR ASEP v rozšířené verzi metadatového formátu UNIMARC.

Repozitář AV ČR ASEP poskytuje možnosti exportu do dalších, běžně užívaných formátů. Jmenovitě

- XML Datacite
- JSON Datacite
- UNIMARC řádkový
- XML – Unimarcová pole
- CSV
- BibTeX

3.8 Licence

Uložené datové soubory musí být vždy opatřeny licencí.

Licence se vztahuje k zazipovanému datasetu, který je přiložen k metadatovému záznamu.

Je třeba uvést jednu z možností:

- Licence Creative Commons
- Jiná otevřená licence (uvede se název a URL licence)
 - U výběru licence je odkaz na aplikace SPDX licence a Licence Chooser, které pomáhají s výběrem licencí.
- Vlastní licence
 - Tento soubor by se měl jmenovat buď "licence", nebo "license" a může být uložen buď ve formátu .txt, .md, nebo .pdf.

3.9 Workflow

V Repozitáři AV ČR ASEP probíhá při předávání metadatového záznamu a přiložených datasetů:

- automatická kontrola (vyplnění povinných polí atd.)
- dvoustupňová formální kontrola (administrátor pracoviště/datasteward, administrátor KNAV)

4 Odpovědnost

4.1 Odpovědnost repozitáře

KNAV se jakožto správce Datového repozitáře AV ČR ASEP zavazuje:

- Poskytovat řádnou péči technické infrastruktury Repozitáře AV ČR ASEP, řádnou administraci a dalším rozvojem repozitáře zajistit, aby byla schopna dostát závazku uchovávat vědecká data minimálně po dobu 10 let od jejich nahrání.
- Poskytovat podporu, školení, řádnou dokumentaci a další vzdělávání administrátorům lokálních pracovišť a dalších odborných pracovníků, kteří Repozitář AV ČR ASEP využívají.
- Poskytovat podporu, školení, řádnou dokumentaci a další vzdělávání administrátorům instancí Repozitáře AV ČR ASEP.
- Řešit další rozvoj Repozitáře AV ČR ASEP ve spolupráci s administrátory pracovišť, vědeckou komunitou AV ČR a data stewardy tak, aby rozvoj probíhal na základě dobré praxe, FAIR principů, trendů v rozvoji otevřené vědy a bral v úvahu potřeby a přání komunity.

4.2 Odpovědnost autora

- Autor (případně další, autorem pověřená osoba. Viz výše) se zavazuje, že veškeré výstupy, ukládané do Repozitáře AV ČR ASEP vznikly v souladu s [Etickým kodexem vědecko-výzkumné činnosti AV ČR](#) a dalšími zásadami, které mohou být závazné pro dané pracoviště AV ČR, na kterém tento autor působí.
- Nakládání s výstupy vědecké práce by mělo vždy být v souladu s platnými zákony (autorský zákon, GDPR atd.), s pravidly užití Repozitáře ASEP AV ČR, stanovenými v tomto dokumentu a platnými smlouvami mezi jednotlivými ústavy AV ČR a KNAV jakožto správcem Repozitáře AV ČR ASEP.
- Vkladačel nahráním dat souhlasí s [Dohodou o ukládání dat do repozitáře](#).
- Autor garantuje, že data, která nahrává do Repozitáře AV ČR ASEP již nejsou evidovaná pod jiným DOI, v takovém případě nepovolí přidělení nového DOI v ASEP.
- Pokud bude zjištěno, že si autor nechal přidělit více DOI pro stejný dataset, data budou z Repozitáře AV ČR ASEP smazána v souladu s politikou mazání dat.
- Do Repozitáře AV ČR ASEP se za žádných podmínek nesmí nahrávat citlivá a osobní data. Pokud autor pracuje s takovými daty, je jeho odpovědností zajistit si dostatečnou míru anonymizace dat tak, aby je bylo možné sdílet v obecném datovém repozitáři.

5 Revize politiky

Tato politika bude v pravidelných intervalech revidována a aktualizována tak, aby odpovídala realitě.

Tato politika bude revidována vždy, když bude potřeba, nejméně však s frekvencí aktualizace každé 2 roky.

6 Podpora

Manuál pro Repozitář AV ČR ASEP je k dispozici na [webových stránkách ASEP](#):

Emailový kontakt na podporu ASEP: arl@knav.cz

Telefonický kontakt na podporu ASEP: + 420 221 403 471

Politiku schválila:

Knihovna AV ČR, v. v. i.
Národní 1009/3
110 00 Praha 1

Verze 0.9.0
Vypracováno 13. 5. 2026

www.lib.cas.cz/
asep-portal.lib.cas.cz/